

แนวทางการส่งเสริมสหกรณ์ให้ผ่านเกณฑ์มาตรฐานสหกรณ์

มาตรฐานข้อ 1 ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์มีผลการดำเนินงานไม่ขาดทุน เว้นแต่ปีใดมีอุบัติเหตุหรือภัยธรรมชาติจนเกิดความเสียหายต่อสมาชิกและสหกรณ์โดยรวม ให้ตัดปีนั้นออก

1) ร่วมวิเคราะห์สาเหตุแห่งการขาดทุน อาจพิจารณาจาก

- รายได้น้อย อาจเกิดจาก สมาชิกน้อย ปริมาณธุรกิจน้อย ประเภทธุรกิจน้อย

- รายจ่ายมาก อาจเกิดจาก ต้นทุนการดำเนินงานสูง ไม่ประหยัด และไม่ปฏิบัติตามแผนงบประมาณ

เมื่อได้สาเหตุแล้ว นำมาวางแผนทางแก้ไขร่วมกัน ซึ่งแนวทางการวิเคราะห์ที่ได้แนะนำไว้แล้ว ในเอกสารคู่มือการพัฒนาสหกรณ์และกลุ่มเกษตรกรสู่มาตรฐาน ในขั้นตอนที่ 2 เรื่อง การกำหนดโครงการหรือแผนงานของสหกรณ์/กลุ่มเกษตรกร (หน้าที่ 12) โดยจัดทำตัวอย่าง โครงการเพิ่มประสิทธิภาพในการทำกำไรของสหกรณ์ (กลุ่มวิจัยและพัฒนาสหกรณ์ สำนักจัดตั้งและส่งเสริมสหกรณ์ ได้ส่งคู่มือฯ ดังกล่าวไปให้แล้ว)

2) จัดทำแผนปฏิบัติงานของสหกรณ์เสนอที่ประชุมใหญ่สามัญประจำปีพิจารณา เพื่อนำมาเป็นแผนปฏิบัติงานประจำปี และกระจายแผนลงสู่การปฏิบัติเป็นรายเดือน มอบหมายผู้ปฏิบัติงานให้ชัดเจน มีผู้รับผิดชอบติดตามผลการปฏิบัติงานทั้งฝ่ายกรรมการและฝ่ายจัดการ และดำเนินการตามแนวทางการส่งเสริมสหกรณ์ให้ได้มาตรฐาน

มาตรฐานข้อ 2 ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง ไม่มีการกระทำอันถือได้ว่าทุจริตต่อสหกรณ์ ส่งเสริมตามคำแนะนำ แนวทางการควบคุมภายในสำหรับสหกรณ์ที่กรมส่งเสริมสหกรณ์จัดทำ

มาตรฐานข้อ 3 ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้ายสหกรณ์จัดทำงบการเงินแล้วเสร็จและส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบแล้วนำเสนอเพื่ออนุมัติในที่ประชุมใหญ่ของสหกรณ์ ภายในหนึ่งร้อยห้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปีทางบัญชี

1) มอบหมายเจ้าหน้าที่จัดทำบัญชี

2) ตรวจสอบหลักฐานการลงบัญชีให้ถูกต้อง และบันทึกรายการทางบัญชีในสมุดบัญชีขั้นต้น จนถึงชั้นปลายให้ครบถ้วน ถูกต้อง ประจำวัน ประจำเดือน

3) จัดทำงบทดลองเป็นประจำเดือน ตรวจสอบนับสินค้าคงเหลือ และตรวจทะเบียนคุมต่าง ๆ ให้ตรงกับงบทดลอง

4) จัดทำงบการเงินทุกไตรมาส และจัดทำงบการเงิน ณ วันสิ้นปีบัญชี เพื่อส่งให้ผู้สอบบัญชีตรวจสอบภายใน 30 วัน

5) การจัดทำบัญชีเป็นไปตามรูปแบบบัญชีตามที่กรมตรวจบัญชีสหกรณ์แนะนำ

มาตรฐานข้อ 4 ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องมีสมาชิกไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของสมาชิกทั้งหมด ร่วมทำธุรกิจกับสหกรณ์

สหกรณ์จะต้องพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิก โดยจัดทำ ทะเบียนสมาชิกที่มาทำธุรกิจกับสหกรณ์ และที่ไม่มาทำธุรกิจกับสหกรณ์ (การออกแบบทะเบียนฯ ขอให้สหกรณ์จังหวัดพิจารณาดำเนินการเองตามความเหมาะสมและให้สอดคล้องกับคำอธิบายประกาศกรมฯ ข้อ 4 ด้วย) สำหรับสมาชิกที่ไม่มาทำธุรกิจกับสหกรณ์ จะต้องไปพบปะเยี่ยมเยียน หาเหตุผลว่า สมาชิกมีเหตุผลอะไรที่ไม่มาทำธุรกิจกับสหกรณ์ ซึ่งอาจพบว่า สมาชิกย้ายออกนอกแดน ไม่มีตัวตน หรือเหตุผลบริการของสหกรณ์ ซึ่งจะต้องนำมาปรับปรุง โดยพิจารณาประเด็นดังต่อไปนี้ประกอบแนวทางปฏิบัติงาน

- 1) สหกรณ์จะต้องทำธุรกิจและให้บริการตามความต้องการของสมาชิก
- 2) สหกรณ์จะต้องทำความเข้าใจกับสมาชิก ถึงวิธีการ และขั้นตอนการทำธุรกิจ ของสหกรณ์ ให้ความสำคัญ ยุติธรรมกับสมาชิกในด้านราคาผลผลิต ราคาขายสินค้าและบริการ อัตราดอกเบี้ยเป็นต้น และทำความเข้าใจถึงผลประโยชน์ที่สมาชิกจะได้รับในการดำเนินธุรกิจกับสหกรณ์ ได้แก่ เงินเฉลี่ยคืนตามส่วนธุรกิจ และเงินปันผลตามหุ้น เป็นต้น
- 3) สหกรณ์จะต้องเน้นให้สมาชิกเห็นถึงการบริการที่แตกต่าง ระหว่างสมาชิก กับบุคคลภายนอก เช่น ราคาที่แตกต่าง บริการที่แตกต่าง เป็นต้น
- 4) สหกรณ์จะต้องช่วยเหลือสมาชิกตามสมควร เมื่อสมาชิกได้รับความเดือดร้อนด้านการประกอบอาชีพ และด้านอื่น ๆ เช่น การเจ็บป่วย ฯลฯ เป็นต้น
- 5) สหกรณ์ต้องมีข้อมูลพื้นฐานเบื้องต้นของสมาชิกในเรื่อง การผลิต ปัจจัยการผลิต รายได้ รายจ่าย เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการทำธุรกิจกับสมาชิกต่อไป

มาตรฐานข้อ 5 ต้องจัดจ้างเจ้าหน้าที่สหกรณ์ปฏิบัติงานประจำรับผิดชอบดำเนินการและธุรกิจของสหกรณ์ หากจะไม่มีการจัดจ้างต้องมีกรรมการดำเนินการ หรือ สมาชิก ที่ได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่ประจำ

- 1) สหกรณ์จะต้องดำเนินธุรกิจให้มีปริมาณเพียงพอ ที่จะมีรายได้เป็นค่าใช้จ่ายในการจัดจ้างเจ้าหน้าที่
- 2) หากมีธุรกิจไม่เพียงพอ ให้มอบหมาย กรรมการหรือสมาชิกมาดำเนินการ และจะต้องปฏิบัติตามระเบียบของสหกรณ์ฯ

มาตรฐานข้อ 6 ผลการดำเนินงานในรอบสองปีบัญชีย้อนหลัง สหกรณ์ต้องมีการจัดสรรกำไรสุทธิ และจ่ายเงินทุนสวัสดิการสมาชิก หรือทุนสาธารณะประโยชน์อย่างน้อยหนึ่งครั้ง

- 1) สหกรณ์จะต้องดำเนินธุรกิจมีกำไรเพียงพอ
- 2) แนะนำให้จัดสรรกำไรสุทธิเป็นทุนสวัสดิการสมาชิกและหรือทุนสาธารณะประโยชน์ รวมทั้งให้มีการจ่ายเงินทุนเพื่อดำเนินกิจกรรมนั้นด้วย

มาตรฐานข้อ 7 ผลการดำเนินงานในรอบปีบัญชีสุดท้าย สหกรณ์ต้องไม่กระทำการอันเป็นการฝ่าฝืน กฎหมาย ระเบียบ คำสั่งของนายทะเบียนสหกรณ์

สหกรณ์จะต้องจัดให้มีการตรวจสอบการดำเนินงานของสหกรณ์ ดังนี้

- 1) ผู้ตรวจสอบกิจการเข้าตรวจสอบสหกรณ์ และรายงานผลการตรวจสอบให้คณะกรรมการดำเนินการสหกรณ์ เป็นประจำทุกเดือน หากมีปัญหาคณะกรรมการฯ จะต้องดำเนินการแก้ไข
- 2) คณะกรรมการดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ให้เป็นไปตามระเบียบฯ
- 3) ผู้ตรวจการสหกรณ์ (ฝ่ายเจ้าหน้าที่ส่งเสริมสหกรณ์) เข้าไปตรวจสอบกิจการและฐานะการเงินของสหกรณ์